

Asesu'r Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

Mae hefyd yn ofynnol i'r Cyngor, dan ofynion Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

O Ebrill 1af 2021 ymlaen mae gan y Cyngor ddyletswydd i roi sylw dyledus i ddod i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.

I) Manylion

I.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Adolygiad System Pleidleisio Cyngor Gwynedd Adran 8 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

I.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Penderfynu ar symud o system cyntaf heibio'r llinell ("first past the post") i drefn gyfrannol Pleidlais Sengl Drosglwyddiadwy

1.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Iwan Evans –Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Fersiwn cyntaf yn seiliedig ar ymgynghoriad a gynhaliwyd ar 15 Gorffennaf 2024

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r budd-ddeiliaid neu bartneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Etholwyr Llywodraeth Leol Gwynedd
Cynghorau Tref a Chymuned Gwynedd
Aelodau etholedig

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei cymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchoddedig, ynglŷn â'r iaith Gymraeg neu â chymunedau (un ai oherwydd lleoliad neu oherwydd angen) sy'n byw ag anfantais economaidd-gymdeithasol?

Cynhaliwyd ymgynghoriad eang yn ystod y cyfnod 15 Gorffennaf 2024 hyd 15 Medi 2024 oedd yn cynnwys cwestiynau ynglŷn a iaith a chydaddoldeb

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Nid oedd yr ymgynghoriad wedi adnabod unrhyw ardrawiadau negyddol ynglŷn a newid y sistem bleidleisio

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Mae gwybodaeth am y systemau pleidleisio posib wedi ei gasglu a chloriannu mewn adroddiad gynhwysfawr

2.5 Oes yna unrhyw fylchau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Dim wedi eu hamlygu

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae hefyd angen ystyried yr effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac ar y Gymraeg.

Nodweddion	Sut fath o effaith?	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Anabledd	positif	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Rhyw	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Oedran	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Cyfeiriadedd rhywiol	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral.
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Ailbennu rhywedd	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Beichiogrwydd a mamolaeth	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Priodas a phartneriaeth sifil	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Yr iaith Gymraeg	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral
Anfantais Economaidd-Gymdeithasol	dim	Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a

pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn debygol i arwain at gamwahaniaethu, aflonyddu nac erledigaeth.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn debygol o effeithio ar gyfleoedd cyfartal.
Meithrin perthnasau da	Nac ydi	Ni chredir fod yr effaith a soniwyd amdano yn 3.1 yn debygol o effeithio ar feithrin perthnasau da.

3.3 Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae'r gyfundrefn etholiadau Llywodraeth Leol yng Ngwynedd yn cael ei gweinyddu yn unol a gofynion y Mesur. Fyddai mabwysiadu trefn newydd neu cadw y drefn gyfredol ddim yn effeithio ar y sefyllfa sylfaenol yma

3.4 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i leihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gallai'r polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

d/b

3.5 Sut mae'r cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).

Mae'r cynnig yn ddewis statudol rhwng systemau pleidleisio . O safbwynt etholwyr yn pleidleisio ni fyddai y newid yn sylweddol o ran profiad ac mae cyfundrefnau cyffelyb wedi eu defnyddio mewn etholiadau eraill. Buddsoddir mewn ymgyrchoedd hysbysebu a rhannu gwybodaeth ar gyfer pob etholiad sydd wedi eu anelu at gynyddu dealltwriaeth a cymryd rhan ar draws y gymuned gyfan

3.6 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol, yn unol â'r Ddeddf Cydraddodeb

D/B

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, bositif ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Mae'r effaith yn ymddangos yn niwtral

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nac ydi

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	X
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	

Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	
Dim camau pellach ar hyn o bryd, mae'n gynamserol i benderfynu, neu does dim digon o dystiolaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Gweler uchod ynglŷn a threfniadau cynnal etholiadau

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

d/b

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Bydd cyfranogiad yn cael ei fonitro ym mhob etholiad